

Trycksår – uppdaterat klassifikationssystem

Sedan flera år pågår ett internationellt samarbete kring framtagandet av evidensbaserade riktlinjer för prevention och behandling av trycksår. Den senaste versionen av dessa riktlinjer kom 2014 och en kortversion finns översatt till svenska på European Pressure Ulcer Advisory Panel's (EPUAP) webbplats.¹ Utöver de tidigare trycksårskategorierna 1-4 finns nu två ytterligare kategorier som kallas "Icke klassificerbart trycksår" och "Misstänkt djup hudskada". För båda dessa kategorier är sår djupet omöjligt att ta ställning till.

▶ "Icke klassificerbart trycksår" är kategori 3 eller 4, men eftersom såret är täckt med död vävnad eller sårskorpa går det inte att bestämma kategori.

▶ "Misstänkt djup hudskada" är hel hud som visar tecken på djup vävnadskada, men det är även här omöjligt att veta om detta är en skada som kommer att utvecklas eller inte.

När trycksår identifieras så klassificeras sår djupet enligt kategori 1-4. I de fall man inte kan avgöra sår djupet klassificeras de i någon av de två nya kategorierna. Den ena kategorin är ett öppet sår som är täckt av död vävnad eller sårskorpa. Den andra kategorin har missfärgad intakt hud där skada kan finnas i underliggande vävnad. På följande sidor beskrivs alla sex kategorierna.

Not. 1. National Pressure Ulcer Advisory Panel, European Pressure Ulcer Advisory Panel and Pan Pacific Pressure Injury Alliance. Prevention and Treatment of Pressure Ulcers: Clinical Practice Guideline. Emily Haesler (Ed.). Perth, Australia: Cambridge Media; 2014.

MER INFORMATION

Information om detta finns även att tillgå via film på SKL:s webbplats.

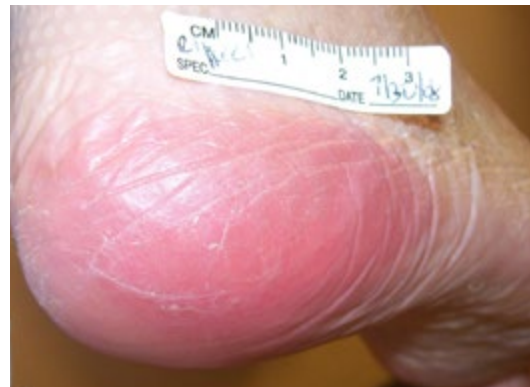
Internationellt klassifikationssystem för trycksår enligt NPUAP/EPUAP

Trycksår är en lokaliserad skada på hud och/eller underliggande vävnad vanligen över benutskott, som ett resultat av tryck, eller tryck i kombination med skjuv. Det finns också ett antal bidragande faktorer som kan relateras till trycksår, men betydelsen av dessa faktorer återstår att undersöka.

Kategori 1:

Hudrodnad som inte bleknar vid tryck

Intakt hud med rodnad på ett avgränsat område, vanligtvis över benutskott, som inte bleknar vid tryck. Mörkt pigmenterad hud kan sakna detta tecken, men färgen skiljer sig från omkringliggande hudområden. Området kan vara smärtsamt, fast, mjukt, varmare eller kallare än annan hud. Kategori 1 trycksår kan vara svårt att upptäcka hos personer med mörk hudfärg. Kategori 1 trycksår kan indikera att personen är i riskzonen för att utveckla djupare trycksår.

Kategori 2:

Delhudsskada

Delhudsskada som visar sig som ett ytligt öppet sår med rosaröd sårbedd utan fibrinbeläggning. Kan också vara en intakt eller öppen/sprucken serumfylld blåsa. Visar sig som ett blankt eller torrt ytligt sår utan fibrinbeläggning eller ytligt hematom. Denna kategori ska inte användas för att beskriva hudflikar, hudskador efter häfta, inkontinensrelaterad dermatit eller maceration.

Kategori 3:

Fullhudsskada

Fullhudsskada. Subkutan fett är synligt, men ben, sena eller muskler syns inte. Fibrinbeläggning kan vara synlig men döljer inte skadans djup. Kan inkludera underminering och fistlar. Djupet av ett Kategori 3 trycksår varierar beroende på anatomisk lokalisering. Nästrygg, öra, bakhuvud och malleoler saknar subkutan fettvävnad och Kategori 3 trycksår kan vara ytliga på dessa lokaliseringar. Motsatsen gäller för områden med riklig subkutan fettvävnad som kan utveckla extremt djupa Kategori 3 trycksår. Ben/senor är inte synliga eller palpabla.

**Kategori 4:
Djup fullhudsskada**

Djup fullhudsskada som involverar ben, sena eller muskel. Fibrin eller nekros kan synas. Ofta förekommer underminering och fistlar. Djupet av Kategori 4 trycksår varierar med anatomisk lokalisation. Exempelvis saknas subkutan fettvävnad på näsrygg, öra, bakhuvud och malleoler och sår på dessa lokalisationer kan vara ytliga. Kategori 4 trycksår kan involvera muskler och stödjevävnad (till exempel fascia, sena, ledkapsel) vilket gör det sannolikt att osteomyelit och osteit uppstår. Blottade ben och muskler är synliga eller direkt palpabla.

**Icke klassificerbart trycksår:
sårdjup okänt**

Fullhudsskada där sårbotten är täckt av död vävnad/nekros (gul, gulbrun, grön eller brun) och/eller sårskorpa (gulbrun, brun eller svart). Det är inte möjligt att avgöra djupet förrän tillräckligt med nekros och/eller fibrin har tagits bort. Stabil (torr, fast, intakt utan rödhet eller fluktuation) sårskorpa på hämlarna fungerar som kroppens naturliga (biologiska) "plåster" och ska inte avlägsnas.

**Misstänkt djup hudskada:
sårdjup okänt**

Lila eller rödbrunt lokaliserat område med missfärgad intakt hud eller blodfylld blåsa som uppstått på grund av tryck, och/eller skjuv som medfört skada på underliggande vävnad. Området kan upplevas smärtsamt, hårt, mjukt, varmare, och kallare vid jämförelse av intilliggande hud. Djup vävnadsskada kan vara svårt att upptäcka på individer med mörk hudfärg. Såret kan utvecklas vidare och döljas av en tunn sårskorpa. Utvecklingen kan gå fort och involvera ytterligare vävnadslager trots optimal behandling.

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se
Post: 118 82 Stockholm | **Besök:** Hornsgatan 20
Telefon: 08-452 70 00 | skl.se

